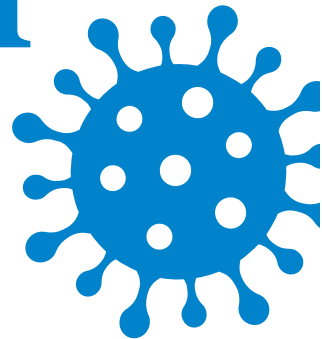

Genåbning af fri mobilitet under og efter

corona- pandemien

Coronapandemien er en rejse i det ukendte for alle. Rejsens mål er kendt (corona-smitten afværget), men rejsens længde og strabadser kender vi ikke, og den er forskellig fra land til land. Krav om fysisk afstand gør, at alle oplever en stærk begrænsning i frihed til mobilitet. Hvilke faser skal vi igennem for at komme tilbage til den frihed til mobilitet lokalt og globalt, som vi tager for givet?

AF SØREN SØRENSEN
Smart Mobility og
MaaS facilitator,
SFMCON ApS
sos@sfmcon.com

Siden marts, hvor coronavirussen kom til Danmark og det meste af verden, er der blevet vendt op og ned på alles måde at komme omkring - især ved brug af kollektive transportmidler og af andre delemobilitetsformer. Fra at arbejde på at få flere til at benytte delemobilitetsformer for at spare energi, reducere trængsel og skabe bedre urbane miljøer måtte aktørerne vende budskabet til at undlade eller minimere brug af delemobilitet, bruge cykel, gå eller køre i egen bil. Samtidig blev mange hjem omdannet til hjemmearbejdsplads og skole.

Genåbningen er nu i gang - om end noget famlende, fordi vores kendskab til pandemiens natur fortsat er begrænset. Dog virker den som værende lige så potent som ved starten, som seneste hotspots også har vist.

Livreddende kur i brug?

Det er fortsat uvist, om der kommer en livreddende

kur mod COVID-19. Remdesivir med flere viser åbenbart en effekt, men en generel livreddende kur er ikke fundet endnu. COVID-19-truslen er fortsat uændret.

Vaccinering

Det er uklart, hvornår en effektiv vaccine er udviklet og klar til massevaccination, men i den tid vaccinationen står på, har coronavirussen stadig mulighed for at sprede sig blandt de ikke vaccinerede.

Selvom man er vaccineret, kan man sikkert deltage i smitteoverførsel via fx fysisk kontakt til flere ikke-vaccinerede. Det er også uklart, hvor lang tid en vaccine vil være effektiv.

Vaccinering fuldført

Tidligst når vaccination er gennemført, kan vi alle vende tilbage til vores normale liv og mobilitet.

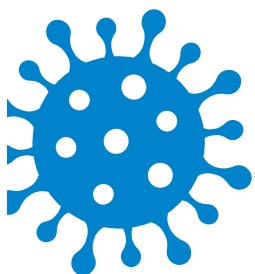
Evner vi at fortsætte de gode vaner omkring håndhygiejne med mere, kan det betyde lavere sygefravær og færre dødsfald for de almindelige influenzaepidemier fremover, som vi oplevede her i foråret.

Genoptagelse af mobilitet under og efter coronaepidemien

Vi husker billederne fra Wuhan med de tomme gader. De kom også her, da Danmark lukkede ned. Hvad skal vi igennem for at genvinde frihed til mobilitet? >>

DET VAR VÆRRE I 1918 – OGSÅ I DEN KOLLEKTIVE TRAFIK:

'I Cape Town, Sydafrika, var Charles Lewis på vej hjem. Idet han steg op i en sporvogn for at køre en strækning på 5 kilometer, kollapsede kønskuffen og døde. Under denne korte tur døde seks personer i sporvognen, deriblandt vognstyrelsen.' De var alle ofre for den spanske syge. Fra bogen The Great Influenza, 2004 af John M. Barry.

Figur 1: Coronafaser fra nedlukning tilbage til normal mobilitet. SFMCON August 2020.

FRIHED TIL MOBILITET EFTER PANDEMIEN:

- Samme som før eller ændrer vi forbrug af modaliteter?
- Tør vi stå lige så tæt i myldretiden i den kollektive trafik?
- Vil arbejde hjemmefra blive en ny norm?
- Vil hjemmearbejde give mindre trængsel i myldretiden?
- Vil videomøder fortsætte og betyde mærkbart færre flyrejser?
- Eller vil den genvundne frihed resultere i merforbrug af mobilitet, som trenden var før pandemien?

Lokal og national mobilitet

På godt og ondt (vil delemobilitetsentusiastene mene), er brug af private biler relativt sikker, hvis det kun er ejer og familie, der benytter bilen. Det samme gælder delebiler og taxa, givet at der sprittes af og nu også ved krav om brug af mundbind.

Udfordringen for den kollektive trafik i starten var dels at holde afstand i et koncept designet til at kunne have mange stående i både bus og tog, dels at undgå kontakt mellem chauffør og passagerer. Konsekvensen var stop for salg af billetter med kontanter i busser.

Der er set eksempel på smitteoverførsel mellem passagerer i en bus fra Frederikshavn til Bornholm (juni 2020). Det var dog værre i 1918 (se faktaboks).

Nu er Coronatruslen stort set uforandret. Dog er indførelsen af mundbind i alle former for delemobilitet et yderligere lag af beskyttelse for alle.

Selvom der måtte komme en livreddende behandling af COVID-19, må vi regne med, at foranstaltninger for at stoppe smittespredning skal fortsætte, indtil vaccination af befolkningen er gennemført.

Rejser i Europa:

Grænserne blev hurtigt lukkede mellem landene. Det samme gjaldt for flyrejser, efter folk var kommet hjem. Nu er grænserne teknisk set åbne igen, men under forudsætning af lavt smittetryk på destinationen.

Flyrejser er det svært at benytte. Dels er afgangene få, og flyvetider flyttes eller aflyses.

Internationale togrejser bør bedre kunne konkurrere med flyrejser. Trækker det ud med vaccinen, kan der komme en form for renaissance for sovevognstog mellem de større europæiske byer, især hvis de kan tilbyde regularitet og ingen aflysninger.

Rejser til resten af verden:

Selvom det er muligt at rejse til resten af verden, hvis rejsen har et anerkendelsesværdigt formål, frarådes alle fritidsrejser generelt. I praksis er antallet af mulige afgange også yderst sparsomme. Luftfartsindustrien selv er klar over, at der ikke sker nogen væsentlig forbedring, før smitterisikoen for corona er væk. Her er vaccinen eller en heldig mutation af coronavirus til en mindre kritisk version eneste realistiske adgang til at åbne for det globale flyrejsenetværk.

Fri Mobilitet igen?

Hvordan vil vi anvende den genvundne frihed til mobilitet igen?

Kan den kollektive trafik og delemobilitet genvinde markedsandelen for lokal mobilitet?

Vil vi fortsat acceptere at stå (tæt) sammen i overfyldte tog og busser, eller skal der mere kapacitet i rutenetværket fremover?

Kan det midlertidige stop for salg af billetter med kontanter i busser blive permanent? (Så kan bussen komme hurtigere frem).

Vil de mange, som nu har lært at arbejde hjemmefra, fortsætte med det helt eller delvist? Er månedskortet brugbart for en med delvis hjemmearbejde, eller skal trafikskaber udvikle mere dynamiske rabatprodukter?

Evner regionale, nationale og internationale togoperatører at skabe et sammenhængende rutenetværk, der kan konkurrere med flyrejser i nem planlægning, booking og køb af billet.

Genoptager vi vanen med at flyve lige så meget i fritiden som før, eller har vi lært, at det behøver vi ikke.

Vil der komme samme niveau af forretningstogrejser, eller vil vi fortsætte med at holde virtuelle møder i stor stil?

Måske trænger vi bare til at stå tæt sammen igen – sammen og ikke hver for sig.

Det store spørgsmål er, hvornår vi kan blive vaccineret. Ifølge Putin er det nu. Trump vil helst have vaccinen inden valget, men historisk erfaring siger, at en effektiv vaccine tager tre til fire år at udvikle. Måske kan en koordineret international indsats skære noget af tiden. Men indtil videre er det kun en forhåbning. Så bliv ved med dit bidrag til at stoppe mulige smittekæder (se faktaboks) og hold ud. ●

BLIV VED MED AT BRYDE MULIGE SMITTEKÆDER. FØLG RETNINGSLINJERNE - FOR DE VIRKER:

Hold afstand, vask hænder, undgå store forsamlinger, brug mundbind, hvor det er krævet, og hvor du synes det, test for corona ved mindste risiko for eksponering, download og start smittestop app.

